

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

86. Tunchin. Christianitas floret.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

Accersit illum Rex ipse die quinto augustioris hebdomadæ anni 1633. & frequenti suorum Prætorio laudatum, blandè inuitat ad desertionem; blanda in pectus animosum cum flaccidè caderent; in acerba, & minas, & facta erumpit; capillos illi è vestigio imperat abscindi, quò nihil censeretur eo in regno probrosius; Mandarinum gradu deiectum edicit, & quantum ex eo Magistratu rem suam auxerat, tanta illum multat pecuniarum summa. Hæc Paulum alacriter magnæ sibi gloriæ vertentem; mente captum nonnulli garriebant, pertinaciam alij arguebant, quæ detrectaret Regis imperium; Deos eius vocaret demones; Religionem damnaret, æternæ salutis exitabilem, Christianam contra solam deprædicaret salutarem, solum & verum Christianorum Deum: qua tam luculenta professione veritatis offensus tyrannus, centum illi coram mandat plagas imponi quibus ille acceptis semiuivus cum ex prono ut erat, erigeretur domum reportandus, sat animi habuit, ut serenus Regem affaretur; si tibi, ait, domine! videor supplitio dignus grauiori, quòd Christianus sim, talisque semper Deo propitio futurus, habes quæ reum crudius & diutius ferias, corpus hoc, liberos, uxorem, nihil potest mihi (hanc modo ob causam) venire beatius, timebatur his barbarus iturus quòd cœperat, & tragædiam clausurus, cum prætoriani, partim miserti partim indignantes, proturbant tortores baiulos, & de via eiectos à Regis conspectu amouent. Lusitani qui magno tunc numero in aula, naufragij sui reliquias gratiæ loco ab Rege postulabant, Paulo gratias publicè egerunt inuictæ generositatis qua decus Christianum fortiter propugnarat; & stipem nummorum triginta contulere, tunc certè minimè spernendam, cum esset à naufragis, & egentibus collecta. Princeps factum parentis in magno confessu improbauit, quo se Ministrorum fidissimo, & maximè necessario orbasset: auso quin etiam apud Regem hoc ipsum dolere: negare Rex iacturam non potuit, sed Paulum refractaria obstinatione, & contemptione patriarum religionum ac Deorum hanc à se pœnam extorsisse.

Fuit hoc tempore in Tunchino res Christiana felicior, quo Regno haud scio an aliud cœlum clementius viderit: nullum eertè sementi meliorem tam depereratam, & vberem reddidit, nullum tanta tam breui profeminando Euangelio præbuit spatia, nec suos Neophytos cultorum præsentia destitutos, aluit tam constanter in cultu susceptæ pietatis. Fauit quoque portentis supra modum naturæ continujs diuinis bonitas, ad dissipandam opinor ope tam prodiga tyrannidem Dæmonum, præstigijs omnibus, vbique illic imperitantium, maximè corporum inuasionibus, & perinde in pœnas afflictissimæ gentis bacchantium, ut si iam tenerent inferis addictam: non defuere tamen prospectis aduersa; nec aduersis fortes moriendo; cadendo fragiles; sed nec centeni qui decem cadentium ambirent, & occuparent locum de quibus inferiis. Pulso in exilium Rhodio fatore Christianitatis illius primo, & socio eius Marchesio, petiit Rex Patres à Prouinciæ Inspectore

H H h h ;

86.
Tunchin.
Christiani
tas flores.

dumtaxat ne Rhodium, illuc remitteret, ob multas planè falsas quas proferebat rationes, aliquas fortassis, non æquè ab recto alienas. Designatur illuc Antonius Pontes, & Gaspar Amaralius, cum Antonio Cardino, transituro quamprimum, ad illuminandum Christi luce Latorum Regnum, quod consilium postea processu caruit. Februarij octavo decimo anni 1631. Macao cum soluisset dierum septemdecim turbulentissima navigatione Tunchinum attingere, incredibili quidem Christianorum gratulatione, sed sua haud paulò maiori, cum suis ipsi spectarent oculis, quibus extrema timerant salutis pericula, auctos in duplum numero, fervore, & æternorum studio Christianos, quod iure inuento Rhodij attribuendum est, qui tres, vt diximus, insignes Catechistas curæ illius Christianitatis voto obstrinxerat: quanquam si res inspiciatur penitiùs, illæ ad Christum vbique tam faciles, & numerosæ accessiones ortum habuere, ex peculiari diuini spiritus impulsu vniuersum id regnum extraordinaria vi tam efficaciter agitante, vt emersi modo è sacris fontibus seu viri seu femine, statim profuissent, & quæ norant de Christo prædicarent, suaderentque quam plurimis possent: itaque pro quinquies mille sexcentis duobus Christianis quos illinc discedens reliquerat Rhodius, octies mille nongentos quadraginta duos Amaralius veniens numerauit, in quibus permulti armis, literis, & nobilitate valdè conspicui. Magdalena Regis defuncti vidua; Catharina eiusdem filia; Regnantis gener Ignatius, cum Iosepho patente, septuaginta pagorum Præfecto, nec dissimili splendore alij. Post Deum tamen Ricci Catechismus conuersiones has mirificè promouit, cum Mandarinorum Sinensium munitus præemijs, admiratione ac laudibus, maximè verò argumentis ex naturæ depromptis iudicio, censeretur passim indubitata veritatis: eam ob rem, & typis de nouo subiectus, & breuior alius Patre Soerio auctore.

37.
Benignè nostri à Rege habentur.

Tunchinensis Ecclesiæ tam propitium serenum effecit vt Patres Regem confidentiùs adirent, ibat tunc omni ordinum omnium splendidus maiestate, vt Literatorum adesset Examini, & comitabantur procedentem, hominum circiter millia triginta; conspectis qui occurrerant Patribus frontem ad eos explicuit verbisque, ac vultu hilaris, eorum audiuit salutationem; post inter eundem, cum iis paululum collocutus, tres illis mandauit dari equos insignes, quibus sequerentur. Indebiduo accersitos, trahentque familiariter in varia sermonem, interrogauit abruptè, latinè ij libenter suo in regno essent, nec expectato responso ego quoque, subiecit, in eo libenter vos video. Si que huius mei erga vos animi si queritis pignus, quod amplam vobis facio potestatem Christianam legem promulgandi, & meis populis eam amplectendi; dumtaxat Deorum nostrorum statuas ne iniuria lædant, minus quod iis inesse diuinam nihil autument, saltem ne mihi displiceant. Sub hæc iterum de Rhodio, & Marchesio exulibus, postque ritus solennes agendarum Regi gratiarum à Patribus editos, fore vitæ promissis.